

Pracovná skupina pre riadenie rizík, 20. novembra 2019

Zhrnutie správy zo zasadnutia:

Predseda Paola Grossi (IT).

V ES sa konala konferencia o klimatických zmenách, témou bolo aj zvyšovanie poplatkov zo strany poisťovní pre poľnohospodárov.

Dopad klimatických zmien na poľnohospodárstvo v Európe

Predsedníčka uviedla, že dôsledky klimatických zmien môžu viesť k tomu, že poľnohospodári začnú svoju pôdu opúšťať. Kvôli stále extrémnejšiemu každoročnému počasiu musí SPP podporiť investície do preventívnych opatrení, napr. na budovanie vodných nádrží (návratnosť tejto investície je u poľnohospodára 30 – 40 rokov), alebo budovanie ochranných sietí proti krupobitiu alebo snehu (pre ovocinárov v IT).

Dôsledkami klimatických zmien sú aj ohrozenie úrody hmyzom alebo silné dažde v nepravú dobu. Pravidlá WTO boli vytvorené v 80. rokoch 20. storočia a nie sú dostatočne flexibilné a aplikovateľné na súčasné podmienky, preto by ich bolo treba zmodernizovať.

Dokument Copa a Cogeca o klimatických zmenách

Na stránkach www.FarmersClimActClimate.eu je pozitívny dokument, ktorý je k dispozícii na stiahnutie aj pre verejnosť. Sú v ňom aj príklady týkajúce sa riadenia rizík (v časti *Adaptation part*).

Výmena názorov na problémy so suchom (rok 2019)

V riadiacom výbore v marci 2019 Komisia informovala o možnostiach aplikovania výnimiek na stanovené limity podpory (tzv. *flexibility derogations*). Vzhľadom na extrémne výkyvy počasia sa z výnimiek v posledných 5 rokoch stáva pravidlo.

Súčasný stav: opatrenia k riadeniu rizík dostupné na úrovni EÚ:

• Právny základ na zvýšenie záloh (I. a II. pilier) a ekologické výnimky

Prehľad prezentoval Christian Vincentini (DG AGRI). Krízový manažment v poľnohospodárstve je dôležitý, pretože poľnohospodári a ich statky sú vystavené radom rizík mimo ich kontroly – napr. extrémnemu počasiu, ktoré ovplyvňuje úrodu aj kolísanie cien.

Pododsek 3 článku 75 (Platby prijímateľom) nariadenia (EÚ) č. 1306/2013 o financovaní, riadení a monitorovaní spoločnej poľnohospodárskej politiky umožňuje Komisii v mimoriadnych situáciách prijať vykonávacie akty, ktoré sú nevyhnutné k derogácii odseku 1 a 2. Komisia prijala dňa 18. 9. 2019 vykonávacie rozhodnutie Komisie č. 2019/6536, kde sa pri priamych platbách zvyšuje hranica 50 % na 70 %, pri podpore na rozvoj vidieka limit 75 % na 85 %.

Ďalšie výnimky zahŕňajú ekologické výnimky (*greening derogations*) a vzťahujú sa k článku 69 ods. 1 nariadenia č. 1307/2013 Možnosť výnimiek sa uplatňuje vykonávacím rozhodnutím Komisie č. 2019/1389 zo 4. 9. 2019.

- **Rozvoj vidieka a možnosti podpory:**

Obnovu potenciálu poľnohospodárskej výroby poškodeného prírodnými katastrofami a zavedenie vhodných preventívnych opatrení upravuje článok 18 nariadenia č. 1305/2013. (opatrenie 5)

Kompenzáciu ekonomických strát upravujú články 36 – 39a nariadenia č. 1305/2013. (opatrenie 17).

Čo sa týka investícií ohľadom prispôsobenia sa klíme, túto oblasť pokrýva opatrenie 4 (Investície do hmotného majetku), konkr. podopatrenie 4.2 (Podpora investícií do spracovania/uvádzania na trh a/alebo vývoja poľnohospodárskych produktov), podopatrenie 4.3 (Podpora investícií do infraštruktúry týkajúcej sa rozvoja, modernizácie alebo adaptácie poľnohospodárstva a lesníctva), a 4.4 (Podpora neproduktívnych investícií spojených s plnením agroenvironmentálnych cieľov súvisiacich s klímou).

- **Systémy odškodnenia za náhlu a významnú stratu ročnej produkcie/príjmu**

(t. j. nástroje riadenia rizík, napr. poistenie a vzájomné fondy)

Vzájomné fondy upravuje článok 38 nariadenia 1305/2013 o podpore rozvoja vidieka (podopatrenie 17.2 – Vzájomné fondy pre nepriaznivé poveternostné udalosti, choroby zvierat a rastlín, zamorenie škodcami a environmentálne nehody).

Článok 39 nariadenia 1305/2013 vymedzuje ďalší nástroj – nástroj stabilizácie príjmu (IST). Môže byť aktivovaný, ak pokles príjmu presiahne 30 % priemerného ročného príjmu konkrétneho poľnohospodára.

- **Podpora diverzifikácie (aj podnikanie smerom k nepoľnohospodárskym činnostiam)**

Pokrýva už spomínané podopatrenie 4.2 aj opatrenie 6 (Rozvoj poľnohospodárskych podnikov a podnikateľskej činnosti) a jeho podopatrenia: 6.1 (Podpora na začatie podnikateľskej činnosti pre mladých poľnohospodárov), 6.3 (Podpora rozvoja malých poľnohospodárskych podnikov) a 6.4 (Podpora investícií do vytvárania a rozvoja nepoľnohospodárskych činností). Opatrenie 16 (Spolupráca) je určené na pomoc malým hospodárskym farmám nájsť spoločné hospodárske uplatnenie s ďalšími hospodárstvami.

Pravidlá štátnej pomoci

Nariadenie (EÚ) 2019/316 prijala Komisia 21. februára 2019, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) č. 1408/2013 o uplatňovaní článkov 107 a 108 Zmluvy o fungovaní Európskej únie na pomoc de minimis v sektore poľnohospodárstva. Podľa novej legislatívy sa maximálna čiastka štátnej podpory zvýšila z 15 000 eur na 20 000 eur na obdobie 3 rokov. Do februára 2019 bol limit hodnoty poľnohospodárskej produkcie 1 %, po novom 1,25 %.

Vývoj podielového fondu pre ochorenia rastlín v Taliansku

Prednášajúci z Univerzity v Padove predstavil modelovú situáciu s hypotetickou priemernou škodou 20 %. Okrem akceptovania tzv. protokolu hospodárenia by mala existovať aj vzájomná kontrola fondu – limit náhrad vo vzťahu k priemerným škodám. Pri fondoch k náhradám za ochorenia rastlín je dôležitá systematická kontrola a posudzovanie chorôb aj mimo akútneho stavu a ekonomický prístup k ich vyhodnoteniu.

Diskusia k Vysvetľujúcej poznámke o opatreniach na predchádzanie krízam a ich riadenie - (vzájomné fondy)

Sekretariát predstavil odporúčanie Komisie (EÚ) 2019/1665 z 30. septembra 2019 o opatreniach na predchádzanie krízam a ich riadenie podľa článku 33 ods. 3 prvého pododseku písm. d) nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1308/2013 – (vzájomné fondy).

Pri týchto fondoch sa finančná podpora EÚ vzťahuje na administratívne náklady vysvetlené v bode 9 písm. a) a 50 % spôsobilých nákladov (skutočne vynaložených výdavkov) podľa čl. 34 ods. 1 nariadenia o spoločnej organizácii trhov. V bode 18 sa odporúča, aby členské štáty náklady, ktoré sú spôsobilé pre podporu, obmedzili použitím stropov pre každý vzájomný fond a primeraných stropov na jednotku.

Pozícia sekretariátu voči vzájomným fondom vyznieva skôr negatívne v tom zmysle, že podpora prostredníctvom operačných programov je veľmi drahá a tým, ktorí sú organizovaní v družstvách, sa skôr neoplatí.